

12. 3. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nejen statutární orgány musí být loajální

Otázka povinné loajality a péče řádného hospodáře bývá často předmětem diskuzí u volených, a zejména statutárních orgánů obchodních korporací. Z prostředí zahraniční právní vědy a judikatury však do vod české právní teorie a dokonce i praxe čím dál tím více proniká tzv. povinnost loajality společníků vůči „své“ společnosti, jakož i vůči ostatním společníkům. Tato povinnost doléhá nejen na společníky osobních společností, kteří mají přímo zákonem stanovený zákaz konkurence obdobný zakazu konkurence u jednatelů, členů představenstva či dozorčí rady, ale lze ji vztáhnout i na společníky kapitálových společností, akcionáře nevyjímaje.

GLATZOVA & Co.
Advokátní kancelář - Law firm

V případě povinnosti loajality je inspiračním zdrojem zejména německá právní úprava, která tuto povinnost vyvodila z elementárních principů smluvního práva, neboť vztahy v rámci společnosti jsou založeny společenskou smlouvou či stanovami, a mají tedy i přes své odlišnosti rovněž smluvní charakter. Uvedené principy jsou přirozeně aplikovatelné i na české smluvní právo. Do popředí zde přitom vystupuje zejména zásada poctivosti a ochrany dobré víry, které jsou úhelnými kameny i tuzemského soukromého práva, jak plyne kupříkladu z ustanovení §§ 6 a 7 občanského zákoníku. Opomenout nelze rovněž dobré mravy jako univerzální korektiv veškerých právních jednání podle § 547 občanského zákoníku.

Kdy má být společník loajální?

Jak plyne z výše uvedeného, není povinnost loajality společníků/akcionářů explicitně zakotvena v právních předpisech, nýbrž se jedná o povinnost odvozenou ze základních principů smluvního práva. Obsah této povinnosti proto není zcela jasně ohraničen a odvíjí se především od míry účasti společníka na společnosti (tj. počtu vlastněných akcií, velikosti podílu či rozsahu hlasovacích práv), formy společnosti či její velikosti.

Z výše uvedeného tedy lze odvodit základní pravidlo, že čím užší jsou vzájemné vazby mezi společníkem a společností, resp. mezi společníky navzájem, tím větší by loajalita společníka měla být. Proto u akciových společností s akciemi rozvrženými mezi stovky či tisíce akcionářů bude zpravidla těžší odvozovat povinnost loajality než u malé společnosti s ručením omezeným se dvěma společníky. Loajální bude muset být spíše majoritní akcionář než ten vlastnící pouhý zlomek akcií společnosti. Na druhou stranu i minoritním akcionářům roste povinnost být loajální v okamžiku, kdy získají prostřednictvím dohody o výkonu hlasovacích práv možnost efektivně prosazovat svou vůli na valné hromadě.

Zbývá doplnit, že s ohledem na charakter vazeb mezi společníkem a společností bývá většinou povinnost loajality intenzivnější ve společnostech s ručením omezeným než v akciových společnostech. Samozřejmě žádné definitivní vodítko neexistuje a míru povinnosti loajality, jakož i její konkrétní náplň, bude vždy nezbytné posuzovat případ od případu.

Jak se povinnost loajality projevuje?

Povinnost loajality se může projevovat v různých spektrech „soužití“ společnosti a společníků. V první řadě tak může nabýt podoby zákazu zneužití či šikanózního výkonu práv společníka. Loajálním společníkem tedy rozhodně nebude společník napadající usnesení valné hromady, případně zneužívající svých hlasovacích práv s cílem škodit společnosti či ostatním společníkům.

Společník by měl být loajální i mimo výkon svých práv společníka, tedy v zásadě i ve svém soukromém životě. Porušením povinnosti loajality by v tomto ohledu bylo jakékoli chování zřejmě a nikoli nepodstatně společnost poškozující, bránící jí v dosažení zisku či jinak narušující její existenci. Z tohoto hlediska by tedy bylo možné uvažovat o porušení povinnosti loajality za situace, kdyby společník sám či prostřednictvím třetích osob (např. zaměstnanců) uváděl na adresu společnosti a/nebo jejích produktů či služeb různé hanlivé výroky, které by ve výsledku mohly vést k významnému snížení jejího zisku.

Konečně povinnost loajality může nabýt i podoby požadavku za určitých okolností jednat aktivně. Je-li tedy za účelem přežití společnosti nezbytné přijmout určité usnesení valné hromady, mají společníci povinnost aktivně se tohoto hlasování účastnit, aby bylo dosaženo potřebné kvórum a rovněž přijato takové esenciální usnesení.

Jaké jsou následky porušení povinnosti loajality?

Pro porušení povinnosti loajality platí v zásadě to samé jako pro porušení jakékoli jiné povinnosti. Tedy i zde se uplatní pravidlo „akce vyvolává reakci“.

Následkem porušení povinnosti loajality tedy může být jak vznik nároku na náhradu škody, tak i jiné formy nároků. Je tedy možné se dle okolností domáhat i vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, jestliže kupříkladu byly při hlasování zohledněny hlasy odevzdané v rozporu s povinností loajality, tedy zejména ve chvíli kdy mělo být hlasováním zcela zjevně sledováno poškození společnosti či ostatních společníků. Dále přichází v úvahu žalovat na plnění v okamžiku, kdy má být povinnost loajality společníka naplněna aktivním konáním, typicky přijetím rozhodnutí valné hromady, které je pro společnost existenčně významné.

Porušení loajality však může být namítáno i v příslušném okamžiku a nikoli jen soudní cestou, zejména je-li zásah do povinnosti loajality zcela zjevný. Lze si tak představit scénář, kdy je akcionáři odepřena možnost výkonu jeho práva na informace či podání vysvětlení přímo na valné hromadě, jestliže jím jsou takto poskytované informace zcela zjevně zneužívány v neprospěch společnosti. Dále je možné nezohlednit hlasy odevzdané společníkem zneužívajícím hlasovací právo při sčítání hlasů apod. Pro posouzení konkrétního postupu vůči společníkovi je však třeba vždy pečlivě zvažovat, jaké je jeho postavení ve společnosti, a tedy jaká je intenzita jeho povinnosti loajality.

Závěr

Ze shora uvedeného je zřejmé, že posouzení otázky, kdy a jak by mohla být ze strany společníka porušena jeho povinnost loajality, je poměrně komplikované a bude se vždy odvíjet od konkrétních okolností. Společníci i akcionáři by však vždy měli postupovat způsobem respektujícím zájmy společnosti i ostatních společníků, lze-li to na nich spravedlivě požadovat.

Mgr. Bc. Linda Maršíčková,
advokátní koncipientka

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Vyčlenění rodinných nemovitostí \(i v podobě podílu v bytovém družstvu\) do svěřenského fondu](#)
- [Sport versus EU - aktuální sportovní kauzy rozhodované Soudním dvorem EU](#)
- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)